

Pronomi personali – osebni zaimki

Italijanščina ima, za razliko od slovenščine, poudarjene in nepoudarjene oblike osebnih zaimkov.

Maria lo ama tanto. (*Marija ga zelo ljubi.*) - zaimek je nepoudarjen

Maria ama lui, non Marco. (*Marija ljubi njega, ne Marka.*) - zaimek je poudarjen

1. Poudarjeni osebni zaimki

osebne oblike (imenovalnik)		predmet v tožilniku		za predlogi
io	jaz	me	mene	me
tu	ti	te	tebe	te
lui	on (<i>ono</i>)	lui	njega	lui
lei	ona	lei	njo	lei
Lei	Vi (<i>vikanje</i>)	Lei	Vas	Lei
noi	mi	noi	nas	noi
voi	vi	voi	vas	voi
loro	oni	loro	njih	loro

Tako kot v slovenščini tudi v italijanščini osebni zaimki v vlogi osebk (v imenovalniku) niso vedno obvezni. Rabimo jih samo takrat, ko jih želimo posebej poudariti:

Amo la musica.

Io amo la musica, e lui il teatro.

Ljubim glasbo.

Jaz ljubim glasbo, on pa gledališče.

Vljudnostna oblika je v italijanščini izražena z zaimkom **Lei** + 3.osebo ednine. Če ogovarjamo več oseb, najpogosteje uporabljamo **Voi** + 2.osebo množine; **Loro** je zelo formalna in izjemno redka oblika. Vljudnostne zaimke **Lei**, **Voi** in **Loro** lahko pišemo z malo ali veliko začetnico. V poslovni korespondenci se kot nagovor večinoma uporablja 2.oseba množine (**Voi**).

Poudarjene osebne zaimke uporabljamo:

1. Ko želimo poudariti osebo ali nasprotje med dvema osebama:

Ti sono simpatici i Rossi? - Lui si, lei no.

Al conto ci penso io.

Se ti zdijo Rossijevi simpatični? - On ja, ona pa ne.

Za račun bom poskrbel jaz.

V tem primeru lahko za 3.osebo uporabljamo le oblike **lui**, **lei** in **loro**.

2. Pred predlogi (v predložnih zvezah):

Vengo al cinema con te.

Grem s teboj v kino.

3. Ko stojijo brez glagola:

Chi è stato? - Lui!

Kdo je bil? - On!

2. Nepoudarjeni osebni zaimki

predmet v tožilniku		predmet v dajalniku	
mi	me	mi	mi
ti	te	ti	ti
lo	ga	gli	mu
la	jo	le	ji
La	Vas	Le	Vam
ci	nas	ci	nam
vi	vas	vi	vam
li, le	jih	gli, loro	jim
si	se (povratni zaimek)	si	si (povratni zaimek)

Tako kot v slovenščini tudi v italijanščini osebne oblike niso obvezne in se lahko izpuščajo. Uporabljamo jih samo za poudarjanje. Če ne želimo poudariti vršilca dejanja, sta oseba in število razvidna in končnice glagola. Npr.:

Marco legge molto. Ama i libri gialli; spesso però legge anche romanzi.

Marko veliko bere. Rad ima kriminalke, pogosto pa bere tudi romane.

- Zaimek **lo** se nanaša na osebo (v slov. *ga*), lahko pa označuje tudi stvari in pogosto opravlja vlogo splošnega kazalnega zaimka:

Non lo sa.

Tega ne ve.

- **Lo** in **la** se pred oblikami glagola avere okrajša v **l'**:

L'hai sentito?

Si ga slišal?

- **Gli** v pogovornem jeziku pogosto zamenja žensko obliko **le**, kar pa v pisnem jeziku ni tako običajno!
- Povratni zaimki imajo enake oblike kot nepoudarjeni osebni zaimki v tožilniku, razen za 3.osebo; povratni zaimek **si** se uporablja za 3.osebo ednine in množine:

Ti sei vestito bene?

Si se dobro oblekel?

2.1. Mesto nepoudarjenih osebnih zaimkov

Nepoudarjeni zaimki se vedno pojavljajo skupaj z glagolom.

1. Nepoudarjeni zaimki stojijo vedno pred glagolom – pri sestavljenih časih stojijo pred pomožnim glagolom:

Ti amo.

Ljubim te.

L'ha detto alla mamma.

Povedal je mami.

- Izjema je zaimek **loro**, ki stoji vedno za glagolom:

Dona loro ciò di cui hanno bisogno.

Da jim tisto, kar potrebujejo.

2. Nepoudarjeni zaimki se sklapljajo:

- a. Z nedoločnikom, ki pri tem izgubi končni samoglasnik:

Bisogna farlo subito.

To je treba narediti takoj.

- b. Z velelnikom, razen pri vljudnostni obliki z **Lei**. Bodite pozorni na to, da se pri sklapljanju zaimka z enozložnimi velelniškimi oblikami **dà, dì, fà, stà** in **và** soglasnik podvoji (razen pri **gli**): **dammi, dillo, fallo, stacci, vacci,...**

Daglielo! Toda: **Glielo dia!**
Fallo subito.

Daj mu ga! Toda: Dajte mu ga!
To naredi takoj.

- c. Z **ecco**:

Eccoli!

Tukaj so!

- d. Z glagolnikom (*gerundio*) in deležnikom (*participio*):

Hai sbagliato dandole ragione.
Notatolo, mi nascosi.

Narobe si ravnal, ko si ji dal prav.
Ko sem ga opazil, sem se skrtil.

3. Nepoudarjeni zaimki stojijo pred glagolom ali se z njim sklapljajo:

- a. Pri konstrukcijah z naklonskimi glagoli (**dovere, potere, volere**) in glagolom **sapere**:

Lo posso fare./Posso farlo.

To lahko naredim.

- b. Pri konstrukcijah **andare/venire/tornare** + nedoločnik:

Te lo vado a prendere./Vado a prendertelo. *Ti ga grem iskat.*

- c. Z glagoli, kot so **cominciare, finire, continuare, stare per** + nedoločnik:

Sta per farlo./Lo sta per fare.

To bo ravno zdaj naredil.

d. Pri nikalnem velelniku za 2.osebo ednine:

Non glielo dire!/Non dirglielo!

Ne povej mu tega.